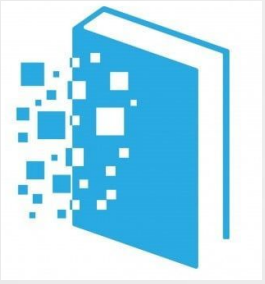

Урок 2

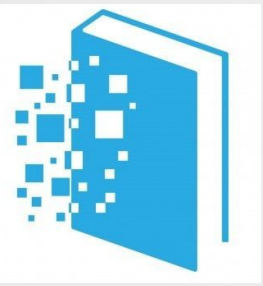
Тема: *Жанрово-тематичне розмаїття пісень (суспільно-побутові: козацькі, чумацькі, кріпацькі, рекрутські та солдатські, бурлацькі, наймитські й заробітчанські тощо). Ідейно-художнє багатство їх. Висловлювання відомих людей про українські народні пісні*

ДІЗНАЙСЯ!

СУСПІЛЬНО-ПОБУТОВІ ПІСНІ –

це ліричні твори, де, на відміну від епічних і ліро-епічних, на перший план виступає не сама оповідь про подію чи явище, а оцінка їх, почуття, які вони викликають.

ДІЗНАЙСЯ!

ОСОБЛИВОСТІ ПІСЕНЬ:

- в основі пісень – масові суспільні явища;
- не пов'язані з конкретними історичними подіями;
- відсутня сюжетність чи подієвість;
- неоднорідні за тематичним спрямуванням;
- об'єднані ставленням до дійсності;
- відображають настрої та почуття народу;
- основна увага зосереджена на почуттях і роздумах героїв.

✓ ЗАПАМ'ЯТАЙ!

ВИНИКЛИ В XV–XVI СТОЛІТТЯХ ІЗ ПОЯВОЮ КОЗАЦТВА

НАЙПОШИРЕНІШІ ТЕМИ КОЗАЦЬКИХ
ПІСЕНЬ:

- ПРОЩАННЯ З РІДНИМИ ТА ВІД'ІЗД ІЗ ДОМУ;
- НОСТАЛЬГІЯ ЗА ДОМІВКОЮ;
- ЖИТТЯ В ПОХОДАХ;
- НЕБЕЗПЕКА ТА СМЕРТЬ, ЯКІ ЧАТУЮТЬ НА ГЕРОЯ В ПОХОДАХ.

У ЦИХ ПІСНЯХ ЗВЕЛИЧЕНО:

- ВОЛЮ;
- ВОЇНСЬКУ ЗВИТЯГУ;
- ПАТРІОТИЧНИЙ ДУХ;
- БЕЗСТРАШНІСТЬ;
- ВІДДАНІСТЬ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЕННЯ;
- ОСПІВАНО КОЗАЦЬКУ СЛАВУ.

КОЗАЦЬКІ ПІСНІ

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

**ЧУМАЦЬКИЙ ПРОМИСЕЛ ВІДОМИЙ
ЗДАВНА, ІЗ XV СТОЛІТТЯ. РОЗКВІТ
ЙОГО ПРИПАДАВ НА XVIII
– ПЕРШУ ПОЛОВИНУ XIX СТОЛІТТЯ.**

ЧУМАЦЬКІ ПІСНІ

ЧУМАКИ ТОРГУВАЛИ ПЕРЕВАЖНО
РИБОЮ ТА СІЛЛЮ, ПО ЯКІ ЇЗДИЛИ НА
ВОЛАХ ДО БЕРЕГІВ ЧОРНОГО Й
АЗОВСЬКОГО МОРІВ І НА ДОН.

ЧУМАКУВАННЯ БУЛО ВАЖКОЮ Й
НЕБЕЗПЕЧНОЮ СПРАВОЮ. НА
ЦЕ РЕМЕСЛО ЗВАЖУВАЛИСЯ ТІЛЬКИ
ЛЮДИ З КОЗАЦЬКИМ ДУХОМ.
БЕЗВОДНІ ПІВДЕННІ СТЕПИ,
РОЗБІЙНИКИ, ХВОРОБИ – УСЕ ЦЕ
ЧАТУВАЛО НА МАНДРІВНИКІВ.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

КРІПАЦЬКІ ПІСНІ

**ОСТАТОЧНО КРІПАЦТВО В УКРАЇНІ
БУЛО СФОРМОВАНЕ 1873 РОКУ
УКАЗОМ КАТЕРИНИ ІІ.**

КРІПАЦЬКІ ПОВИННОСТІ, ЧИСЛЕННІ
ПОДАТКИ, ПАНЩИНА, СТАВЛЕННЯ
УКРАЇНЦІВ ДО НЕЛЮДСЬКИХ УМОВ
ПІДНЕВІЛЬНОГО ЖИТТЯ – УСЕ ЦЕ
ВІДОБРАЗИЛОСЯ В ПІСНЯХ.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

РЕКРУТСЬКІ ТА СОЛДАТСЬКІ ПІСНІ

**У 1699 РОЦІ ЦАР ПЕТРО І
ЗАПРОВАДИВ ДОВІЧНУ СОЛДАТСЬКУ
СЛУЖБУ. ІЗ
КІНЦЯ ХVІІІ СТОЛІТТЯ ЇЇ
СКОРОТИЛИ ДО ДВАДЦЯТИ П'ЯТИ
РОКІВ, ПІЗНІШЕ – ДО ДВАДЦЯТИ. ІЗ
1874 РОКУ, КОЛИ БУЛО ВВЕДЕНО
ЗАГАЛЬНУ ВІЙСЬКОВУ ПОВИННІСТЬ,
СЛУЖБА ТРИВАЛА СІМ РОКІВ.**

ЛЕЙТМОТИВИ ПІСЕНЬ:

- НАРУГА НАД ЮНАЦЬКОЮ ДУШЕЮ;
- ВАЖКА ПРИМУСОВА СОЛДАТСЬКА СЛУЖБА;
- ПОВЕРНЕННЯ РЕКРУТА ДОДОМУ ХВОРИМ, МОРАЛЬНО СКАЛЧЕНИМ;
- СМЕРТЬ У ВІЙСЬКУ ЧИ В ДОРОЗІ;
- ШАХРАЙСЬКІ ЖЕРЕБКУВАННЯ ПІД ЧАС НАБОРУ;
- МАРНІ СПРОБИ ВІДКУПИТИ СИНА-ОДИНАКА, ЯКОГО ЗАБИРАЮТЬ У МАТЕРІ-ВДОВИ.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

БУРЛАЦЬКІ ПІСНІ

**БУРЛАКАМИ СТАВАЛИ ЛЮДИ,
ЯКІ НЕ МАЛИ ВЛАСНОЇ ХАТИ,
ПОНЕВІРЯЛИСЯ ПО ЧУЖИХ ЗЕМЛЯХ,
ШУКАЮЧИ ЗАСОБІВ ДЛЯ
ПРОЖИТТЯ, КОЛИШНІ КОЗАКИ, А
ТАКОЖ УТІКАЧІ-КРІПАКИ.**

ЛЕЙТМОТИВИ ПІСЕНЬ:

- БІДУВАННЯ НА ЧУЖИНІ;
- ТУГА ЗА РОДИНОЮ;
- НАРІКАННЯ НА ЛИХУ ДОЛЮ;
- ТЯЖКА ПРАЦЯ;
- МІЗЕРНІСТЬ ТИМЧАСОВИХ
ЗАРОБІТКІВ,
- ЗЛИДНІ;
- ЖАЛЬ ЗА ЗМАРНОВАНИМИ
МОЛОДИМИ РОКАМИ.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

**НАЙМИТСЬКІ Й
ЗАРОБІТЧАНСЬК
І ПІСНІ**

**НАЙМИТУВАННЯ
ЯК СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ З'ЯВИЛОСЯ
ПІСЛЯ СКАСУВАННЯ КРІПАЦТВА**

ЛЕЙТМОТИВИ ПІСЕНЬ:

- ТУГА ЗА РОДИНОЮ;
- НАРІКАННЯ НА ДОЛЮ;
- ЖАЛЬ ЗА ЗМАРНОВАНИМ ЖИТТЯМ;
- ВАЖКА ПРАЦЯ, ЗА ЯКУ МАЙЖЕ
НІЧОГО НЕ ПЛАТЯТЬ, ХОЧ
ДОВОДИТЬСЯ ПРАЦЮВАТИ НАВІТЬ У
НЕДІЛЮ;
- ЖИТТЯ ТА ДОЛЯ ЗАРОБІТЧАН.

У НАЙМИТИ ЙШЛИ НЕ ЛИШЕ
ЧОЛОВІКИ, А Й ЖІНКИ. ВОНИ
ПРАЦЮВАЛИ ПОКОЇВКАМИ,
ШВАЧКАМИ, КУХОВАРКАМИ,
ПРАЛЯМИ, ВИКОНУВАЛИ РОБОТИ В
ПОЛІ